

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 480/2018-78

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Lalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 84/2017 z 26. apríla 2017 a uzneseniu Okresného súdu Bratislava V č. k. 7 C 288/2014-336 z 24. augusta 2017 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 84/2017 z 26. apríla 2017 a uznesením Okresného súdu Bratislava V č. k. 7 C 288/2014-336 z 24. augusta 2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 84/2017 z 26. apríla 2017 a uznesenie Okresného súdu Bratislava V č. k. 7 C 288/2014-336 z 24. augusta 2017 **zrušuje a vec v r a c i a** Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 570,06 eur a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ v minulosti pôsobil vo funkcii ministra spravodlivosti. V súvislosti s legislatívnymi iniciatívami rezortu spravodlivosti v trestnej oblasti denník [REDAKOVANÉ] uverejnil príspevok s titulkom „[REDAKOVANÉ] chráni vrahov“. Sťažovateľ namietal pravdivosť týchto slov a proti žalovanému [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], sčasti úspešne uplatnil právo na ochranu osobnosti vrátane náhrady nemajetkovej ujmy (rozsudok Okresného súdu Bratislava V zo 6. decembra 2007 v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 239/2007 v spojení s rozsudkom Krajského

súdu v Bratislave z 11. decembra 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 64/2008). Žalovaný vydavateľ v rámci obrany uvádzal, že v príspevku išlo len o hodnotiaci úsudok, a poukázal tiež na náročnejšiu hranicu prijateľnej kritiky u verejných funkcionárov. Žalovaný v rámci vyčerpania kompletného inštančného postupu, ktoré vnútroštátna právna úprava ponúka, napokon uspel na ústavnom súde, ktorý rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie (nález ústavného súdu z 18. septembra 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 340/09).

2. Krajský súd následne uznesením č. k. 8 Co 606/2013 z 2. mája 2014 zrušil rozsudok okresného súdu v napadnutej časti a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ dovolanie 30. júna 2014, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 4 Cdo 349/2014 z 25. novembra 2015 tak, že ho odmietol ako neprípustné. Sťažovateľ na pojednávaní pred okresným súdom 20. októbra 2016 zobral svoju žalobu späť, a to z dôvodu, že uplatnený nárok ma uspokojený, a tak predmet sporu odpadol. Žalovaný (právny nástupca [REDAKOVANÉ] – č. 1. 241) nesúhlasil so späťvzatím žaloby, pretože „*považoval späťvzatie žaloby žalobcom za špekulatívne ale v prípade ak súd konanie zastaví, žiadal náhradu trov konania*“. Okresný súd uznesením z 20. októbra 2016 konanie zastavil a žalovanému priznal plnú náhradu trov konania v zmysle § 256 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pretože sťažovateľ späťvzatím zaviniel zastavenie konania.

3. Sťažovateľ v odvolaní iba proti výroku o náhrade trov konania navrhol pripísať vinu na výsledku a správaní žalovaného, ktorý jeho nárok uspokojil. Namietal postup súdu, ktorý podľa neho *mechanicky a paušálne* poukázal na pravidlo o zavinení zastavenia konania. Uviedol, že po uspokojení nároku nemal na výber, len vziať žalobu späť. Žiadal pre zmenu jemu priznať náhradu trov konania. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil prvostupňové uznesenie súdu prvej inštancie.

4. Okresný súd následne prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka vydal 29. júna 2017 uznesenie č. k. 7 C 288/2014-328, ktorým zaviazal žalobcu (sťažovateľa) zaplatiť žalovanému náhradu trov konania. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ z dôvodu nepreskúmateľnosti sťažnosť, ktorú okresný súd (sudca) následne napadnutým uznesením zamietol.

5. Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu videl porušenie jeho práv „*v chybnom a teda svojvoľnom posúdení otázky procesného zavinenia sťažovateľa ako žalobcu na zastavení konania, ako predpokladu pre uloženie povinností pre náhradu trov konania žalovaného, keď ju výlučne založil len na jeho dispozičnom úkone. Rozhodnutie odvolacieho súdu sa tak dostalo do extrémneho rozporu s kogentným znením § 256 ods. 1 CSP, princípmi spravodlivosti i právom sťažovateľa vlastniť majetok; krajský súd tak porušil čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 protokolu k dohovoru*“. Sťažovateľ z rovnakých dôvodov namietal súčasne aj napadnuté uznesenie okresného súdu s doplnením o nesprávny výpočet hodnoty sporu, a tým aj nesprávny základ pre výpočet hodnoty úkonu právnej služby.

6. V doplnení sťažnosti z 29. mája 2018 sťažovateľ poukázal na odborné právnické články autorov [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] podporujúce jeho argumentáciu v ústavnej sťažnosti, ktoré boli publikované v časopise [REDAKOVANÉ] (č. 1/2018 a 2/2018), a dodal, že interpretácia a aplikácia § 256 a § 262 CSP v napadnutom uznesení krajského súdu sa prieči „*pravidlám logiky a obsiahnutý je v nich aj prvok svojvôle v zmysle extrémneho nesúladu právnych záverov s vykonanými skutkovými zisteniami*

a je tiež v rozpore s princípmi spravodlivosti. Je totiž logicky nesporné, že pokiaľ sa v konaní, v ktorom sa rozhoduje o uložení povinnosti zaplatiť určitú sumu, zistí, že toto plnenie už bolo poskytnuté, odpadá samotná podstata sporu a rozhodovanie súdu nemôže viesť k predpokladanému účelu. V takom prípade môže /resp. musí/ vziať žalobca žalobu späť žalovaný nemôže mať za tejto situácie vážne /žiadne/ dôvody pre to, aby so späťvzatím nesúhlasil. Pokiaľ by totiž žalobca žalobu nezobral späť, nemohol by súd rozhodnúť inak, než len žalobu zamietnuť práve preto, že bolo splnené to, čoho sa žalobou domáhal; skúmanie toho, či nárok bol po práve, či nebol, nie je namieste (i keby totiž po práve nebol, nemohol by súd v tomto konaní uložiť žalobcovi, aby vrátil žalovanému plnenie).

Z tohoto dôvodu preto nemožno riešiť otázku, či žalobcovi vzniklo bezdôvodné obohatenie, ani ako prejudiciálnu; možno ju posúdiť len v inom samostatnom konaní, v ktorom sa bude žalovaný na žalobcovi domáhať vydania bezdôvodného obohatenia. K tomuto kroku však nedošlo.

Úmysel plniť dlh v situácii, kedy žalovaný plní na základe právoplatného rozsudku, nehrá z hľadiska účinkov plnenia žiadnu rolu. Dlužník svoje plnenie neposkytuje s nejakou výhradou (rozvázovacou podmienkou) neskoršieho zrušenia rozsudku, resp. pokiaľ tak urobí, je jeho vôľa irelevantná.

Zrušenie právoplatného rozsudku na tom nič nemení, lebo tak, ako nemá na hmotné právo vplyv nadobudnutie právoplatnosti rozsudku, nemá naň dopad ani to, že taký rozsudok bol zrušený. Keďže k späťvzatiu žalobného návrhu došlo výlučne iba preto, že žalovaný splnil dlh judikovaný právoplatným a vykonateľným rozsudkom odvolacieho súdu, ktorým bolo vyhovené žalobe, z hľadiska ust. § 256 CSP bol to žalovaný, kto zaviniť zastavenie konania, a preto má aj povinnosť uhradiť žalujúcemu sťažovateľovi náhradu trov konania. Pretože sa tak nestalo, sťažovateľovi nezostala iná možnosť, vyplývajúca aj z čl. 13 dohovoru, než len podať voči protiústavnému uzneseniu túto sťažnosť.

Na protiústavné uznesenie, ako podklad pre vyčíslenie konkrétnej výšky trov, nadväzovalo uznesenie okresného súdu, ktoré je tiež protiústavné, lebo z bezprávia právo vzniknúť nemôže. Tento súd ani nemal inú možnosť, než len žalovanému priznať správnu výšku trov konania, ktoré je ovládané zásadou oficiality. Preto aj toto uznesenie ako nadväzujúce by malo byť zrušené tak, ako sme to žiadali v našej sťažnosti (Rvp 2077/2017).“.

7. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) napadnutými uzneseniami. Súčasne navrhol zrušiť napadnuté uznesenia s vrátením veci na ďalšie konanie krajskému súdu a okresnému súdu, priznať mu finančné zadosťučinenie 1 000 eur a náhradu trov konania.

8. Pôvodne samostatné konania proti krajskému súdu a okresnému súdu ústavný súd uznesením č.k. IV. ÚS 480/2018 z 12. septembra 2018 spojil na spoločné konanie a prijal ich na ďalšie konanie.

II.

9. Krajský súd vo vyjadrení okrem iného uviedol: „*Je nutné uviesť, že k späťvzatiu žaloby žalobca pristúpil po tom, ako od žalovaného v exekučnom konaní vymohol peňažné plnenie (spočívajúce v náhrade nemajetkovej ujmy) na základe právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia; exekučný titul však bol po úspešnom vykonaní exekúcie zrušený Nálezom Ústavného súdu SR na základe ústavnej sťažnosti žalovaného.*“ Odvolací senát sa k ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyjadril tak, že zotrváva na svojich dôvodoch, uvedených v odôvodnení písomného rozhodnutia odvolacieho senátu.

10. Okresný súd slovami predsedu súdu uviedol, že „*podstata sťažnosti sa týka rozhodovacej činnosti sudcu o trovách konania a preto sa k sťažnosti nevyjadrujem*“.

11. Sťažovateľ vo svojej replike k vyjadreniam súdov uviedol, že „*1. Podľa § 256 ods. 1 OSP ak strana procesne zaviniła zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane 2. Sťažovateľovi ako žalobcovi v civilnom súdnom konaní žalovaný uhradil judikovaný záväzok dobrovoľne, v dôsledku čoho, po kasačnom náleze ústavného súdu, pre neho odpadol predmet sporu, takže logicky jeho ďalším procesným úkonom muselo byť späťvzatie žalobného návrhu, ktoré všeobecný súd pripustil a konanie zastavil.3. Z toho vyplýva, že iba pre správanie sa žalovaného sťažovateľ zobral žalobu späť, ktorá bola podaná dôvodne, keď jej súdy právoplatne vyhoveľi, preto bol povinný práve žalovaný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania a nie naopak.4. Ak krajský súd chybné posúdil otázku procesného zavinenia žalovaného na zastavení súdneho konania, ako predpoklad pre uloženie mu povinnosti na náhradu trov konania sťažovateľovi, porušil tým jeho právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.5. Otázka náhrady trov konania tak nadobudla ústavnú dimenziu, lebo išlo o extrémne (svojvoľné) vybočenie z uvedených procesných pravidiel uvedených v § 256 OSP, odôvodňujúcich zásah ústavného súdu.*“ Sťažovateľ na podporu vlastnej pozície poukázal na konkrétne rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky (predovšetkým veľkého senátu v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cdo 3309/2011).

III.

12. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania (II. ÚS 272/08). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (I. ÚS 198/07, I. ÚS 247/2019). Ústavný súd už rozhodoval o ústavnosti rozhodnutí o trovách konania (napr. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, II. ÚS 569/2017, III. ÚS 98/2018, I. ÚS 153/2018 a I. ÚS 168/2018). V súvislosti s ochranou poskytovanou čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poukazuje na konštantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý sa pri rozhodovaní o tom, či civilné konanie ako také vyhovuje požiadavkám spravodlivosti, zaoberá aj tou časťou konania, ktorou všeobecný súd rozhoduje vo veci náhrady trov konania, a preto právo na spravodlivé rozhodovanie o trovách konania patrí *ratione materiae* do obsahu práva na spravodlivé súdne konanie (m. m. rozsudok ESLP vo veci Stankiewicz c. Poľsko zo 6. 4. 2006, sťažnosť č. 46917/99 alebo rozsudok ESLP

vo veci Karahasanoğlu c. Turecko zo 16. 3. 2021, sťažnosti č. 21392/08, č. 53870/09, č. 32844/17).

13. Ústavný súd pri aplikovaní všeobecne formulovaných zásad predovšetkým konštatuje, že § 256 ods. 1 CSP (na základe ktorého všeobecné súdy otázku náhrady trov posudzovali) je z obsahového hľadiska v podstate zhodný so skorším § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý stratil účinnosť 30. júna 2016. Niet preto dôvodu nezohľadniť ustálenú judikatúru všeobecných súdov, ktorá sa týka § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, aj na aktuálny právny stav. Takýto postup ústavný súd preferuje najmä z dôvodu požiadavky na predvídateľnosť súdnych rozhodnutí ako atribútu právnej istoty typickej pre právny štát. V zmysle predmetnej judikatúry platí, že späťvzatím žaloby žalobca zavlní zastavenie konania, no ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia dôvodne podaného návrhu pre správanie žalovaného, možno uložiť pre zmenu žalovanému povinnosť nahradiť trovy zastaveného konania.

14. V súlade s doterajšou judikatúrou by v situácii, keď žalobca berie žalobu späť, pretože mu žalovaný poskytol požadované plnenie, malo byť o trovách konania rozhodované bez toho, aby bolo potrebné skúmať materiálnu opodstatnenosť žaloby (či pohľadávka vôbec existovala). Dôvodnosť žaloby súd nemá skúmať z hľadiska hmotnoprávneho, ale iba procesného. Za dôvodný je pritom považovaný taký návrh, ktorý bol vzatý späť preto, že žalovaný svojím konaním žalobcu uspokojil bez ohľadu na to, či tvrdené právo žalobcovi skutočne svedčilo. Takéto chápanie je však do určitej miery v rozpore so skutočnosťou, že judikatúra súčasne vychádza z dvoch rôznych podmienok pre vyvodzovanie povinností žalovaného hradiť trovy konania vzniknuté žalobcovi: (a) späťvzatie žaloby pre správanie žalovaného a (b) dôvodnosť žaloby. Ak je daná dôvodnosť žaloby, všade tam, kde je procesný nárok zo strany žalovaného uspokojený, splývajú tieto podmienky do jedinej a pojem dôvodnosti žaloby nemá žiadny samostatný obsah.

15. Špecifická situácia nastáva v takom v prípade, keď dochádza k zrušeniu rozhodnutia po tom, čo sa na jeho základe už plnilo. Ak v takomto prípade žalobca zoberie žalobu späť z dôvodu, že dosiahol to, čo žalobou požadoval, je pravidlom, že sa popri zastavení konania rozhoduje aj o trovách konania. Nemusí však ísť o jediné rozhodovanie o trovách (prvotné rozhodnutie). Ak totiž žalovaný podporený kasačným rozhodnutím uplatní svoje právo na vrátenie plnenia v inom konaní späť, tak aj pri takomto ďalšom spore dôjde napokon k rozhodovaniu o trovách konania (druhotné rozhodnutie). V takomto prípade je podľa ústavného súdu dôležité, aby rozhodnutia o trovách konania boli v zhode (*konkordancii*). Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že ak má platiť tzv. zásada úspechu pri rozhodovaní o trovách konania, víťaz môže byť len jeden. Ak by totiž prvotné a druhotné rozhodnutia o trovách mali odlišných povinných, došlo by práve k postupu *contra legem*, keďže by to poprelo zásadu úspechu samo osebe. Musí platiť, že ak je rozhodovanie o trovách konania integrálnou súčasťou súdneho konania ako celku, tak pomerovanie úspechu a neúspechu vo veci nemožno determinovať len tým, ako bolo o konkrétnom návrhu rozhodnuté, ale je potrebné ho posudzovať i v širších súvislostiach (m. m. rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky vo veciach sp. zn. I. ÚS 804/08, II. ÚS 471/12).

16. Za uvedeného procesného stavu je preto dôležité, aby súd v obživlom konaní bral v maximálnej možnej miere ohľad na existenciu či neexistenciu hmotného práva, ktoré bolo predmetom sporu, ak spor o takéto právo prebieha. Inak povedané, nie je možné procesný úspech a procesné zavinenie skúmané v súvislosti so späťvzatím žaloby posudzovať izolovane bez reflexie implicitne naviazaných súdnych konaní. Z uvedeného dôvodu ak pôvodný žalovaný uplatnil právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, je v takomto prípade vhodné poznať výsledok takéhoto sporu a zosúladiť s ním aj rozhodovanie o trovách v pôvodnom konaní, a to aj za cenu eventuálneho prerušenia konania (m. m. uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 2. januára 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cdo 938/2016). Nepôjde o priet'ah v súdnom konaní, ale práve naopak, pôjde o postup, ktorý zaručí spravodlivé súdne konanie, z ktorého nemožno vyňať ani rozhodnutie o trovách (k tomu pozri napríklad rozsudok ESLP vo veci Askon AD c. Bulharsko zo 16. 10. 2012, sťažnosť č. 9970/05 alebo rozsudok ESLP vo veci Čepek proti Českej republike z 5. 9. 2013, sťažnosť č. 9815/10).

17. Nemožno vylúčiť ani eventualitu, že vydanie bezdôvodného obohatenia sa v porovnateľných situáciách môže stať predmetom aj priamo obživlého konania na základe vzájomnej žaloby, čo procesnú situáciu pri rozhodovaní o trovách konania uľahčí, keďže rozhodnutie o trovách bude len jedno. Takúto možnosť v posudzovanej veci žalovaný nevyužil, aj keď po derogačnom náleze mal na to do zastavenia konania pred okresným súdom viac ako dva roky (k tomu pozri bod 2 nálezu). K neefektivite nesúhlasu žalovaného so zastavením konania v dôsledku späťvzatia žaloby ústavný súd poznamenáva, že ak by sťažovateľ žalobu nezobral späť, inak ako zamietnutím žaloby by spor nemal skončiť, pretože ak hmotné právo existovalo, zaniklo splnením a druhá alternatíva (právo neexistovalo) vo svojej podstate vyhovneniu žalobe naklonená nie je (m. m. rozsudok Krajského súdu v Žiline z 26. októbra 2016 v konaní vedenom pod sp. zn. 13Cob/110/2016, tiež na porovnanie uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky zo 16. septembra 1999 v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cdo 1792/99 uverejnené v časopise [REDACTED], č. 5, pod č. 54, alebo závery veľkého senátu Občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky uvedené v rozsudku č. k. 31 Cdo 3309/2011 z 23. apríla 2014). Zamietavý rozsudok by nemal ani prejudiciálny význam v konaní o kondícii uplatnenej žalovaným (žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia).

18. Krajský súd nezaložil svoje rozhodnutie na konečnom úspechu či neúspechu sťažovateľa, a tak nemohol poznať finálny výsledok o kľúčovej otázke k návrhu a jeho dôvodnosti („zobral späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne“). Sťažovateľa tak vystavil výsledku, ktorý môže byť v kontroverzii s celkovým výsledkom o sporiace sa hmotné právo. Ústavný súd svojím nálezom síce derogoval rozhodnutie súdu, no spor o vydanie bezdôvodného obohatenia zapadá do konceptu kontradiktórneho procesu, ktorého výsledok je neistý. Vývoj právnej veci nech je akokoľvek, čo sa týka trov, turbulentný, mal by mať vo výsledku len jednu úspešnú stranu, ktorá v procese vo vzťahu k hmotnému právu mala oproti tej druhej „navrch“. Protichodným procesným výsledkom týkajúcim sa trov ohľadom jedného hmotného práva chýba zmysel i logika a nenapĺňajú ani požiadavku na spravodlivé usporiadanie veci. Rozhodovanie o trovách konania teda nemá byť výsledkom mechanického posudzovania zavinenia či úspechu v procese, ale celkovým zhodnotením okolností prípadu (porov. Ústavný súd Českej republiky IV. ÚS 1/04, II. ÚS 439/06, II. ÚS 943/15).

19. Pri pohľade na súvisiace konanie medzi sťažovateľom a žalovaným o vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné poukázať na repliku sťažovateľa, z ktorej vyplýva, že rozsudkom okresného súdu z 13. novembra 2019 v konaní vedenom pod sp. zn. 56C/43/2018 bola žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia proti sťažovateľovi zamietnutá na prvom stupni.

20. Pre účely ústavnoprávneho záveru *sensu stricto* ústavný súd uvádza, že v posudzovanej veci krajský súd síce bližšie vysvetlil svoje závery, opierajúc sa o príslušné ustanovenia CSP (§ 256 ods. 1 a 2, § 262 ods. 1 a 2), a to najmä v bodoch 13 až 15 napadnutého uznesenia krajského súdu a s jeho úvahami ústavný súd v okolnostiach danej veci nemá žiadny dôvod polemizovať, prípadne nahrádzať jeho právny názor svojím vlastným. No na druhej strane ústavný súd konštatuje, že z pohľadu sťažovateľa krajský súd jednostranne a alogicky nezohľadnil skutočnosti, ktoré mali podstatný a nepopierateľný význam pre vyvodenie konečnej zodpovednosti strán sporu za výsledok konania. Prostredníctvom odôvodnenia sa súd podrobuje kontrole, či pri rozhodovaní vzal do úvahy všetky v konaní významné a právne prvky sporu a či ich hodnotenie je v súlade s právnou úpravou, podľa ktorej sa rozhodovalo. Odôvodnenie rozhodnutia musí byť zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, čo pri neakceptovaní námietok a názorov sťažovateľa nemožno v danej veci dostatočne garantovať.

21. Je preto potrebné konštatovať, že napadnuté rozhodnutie nevychádza z dôsledného vyhodnotenia dôvodnosti podanej žaloby bez reflexie na bezprostredne naviazaný prebiehajúci spor o vydanie bezdôvodného obohatenia. Uvedený prístup pritom môže znamenať diametrálne odlišný výsledok rozhodovania o trovách konania s ústavnoprávnym dopadom na uplatnené práva sťažovateľa. V okolnostiach posudzovanej veci je nad rozumnú mieru pochybnosti zrejmé, že žalovaný v prospech žalobcu (sťažovateľa) plnil (iba) na základe súdneho rozhodnutia. Uvedená skutočnosť určite nielen formálne, ale aj materiálne nesvedčí v prospech právnych záverov vyslovených krajským súdom v napadnutom uznesení. V materiálnom právnom štáte sa uplatňovanie práva nepredstiera, ale uplatňovanie práva existuje. V danom prípade túto skutočnosť v kontexte uvedeného preto treba posudzovať kritériom procesného zavinenia aj z objektívneho hľadiska vo vzťahu k tomu, čo sťažovateľ žiadal, a skutočnosťou, pre ktorú vzal žalobu späť. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu.

22. Sťažovateľ napadol aj uznesenie okresného súdu z 24. augusta 2017, no to bolo už iba následkom rozhodnutia krajského súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj napadnutým uznesením okresného súdu, zrušil obe napadnuté uznesenia a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

23. Zároveň to znamená, že už nie je potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu vzhľadom na zistenia ústavného súdu v súvislosti s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti zvolil postup, ktorý volí v obdobných veciach aj ESLP (m. m. rozsudok vo veci Stankiewicz c. Poľsko zo 6. 4. 2006, sťažnosť č. 46917/99, body 77 – 80), ktorý po indikácii porušenia čl. 6 ods. 1 aj napriek prípustnosti sťažnosti týkajúcej sa porušenia čl. 1 dodatkového protokolu nepovažuje za potrebné skúmať, či v danom prípade došlo k jeho porušeniu. Vzhľadom na nerealizáciu prieskumu v tejto súvislosti ústavný súd v predmetnej časti

ústavnej sťažnosti nevyhovel. Taktiež nevyhovel ani v časti žiadosti sťažovateľa o priznanie finančného zadosťučinenia, pretože po zrušení napadnutých rozhodnutí dôjde k náprave neželaného stavu. V ďalšom konaní bude krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze.

24. Sťažovateľ požadoval náhradu trov právneho zastúpenia advokátkou vo výške 570,06 eur, ktorá je podľa zistenia ústavného súdu správna a vypočítaná v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľ mal nárok na odmenu advokáta za 2 úkony právnych služieb vykonané v roku 2017 (prevzatie a príprava zastupovania, podanie sťažnosti v sume po 147,33 eur, 2x režijné paušály v sume po 8,84 eur) a za jeden v roku 2018 sumu 153,50 eur – replika na vyjadrenia všeobecných súdov a k tomu režijný paušál v sume 9,21 eur, teda spolu s priznaním dane z pridanej hodnoty (20 %) predstavuje požadovanú sumu 570,06 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2021

Robert Šorl
predseda senátu